

Dočkáme se zhroucených měst?

Miloš Balabán

Skoro 400 ghatt obývaných tisícičkami převážně Romů na území České republiky je vpravdě šokující údaj. Možná o to větší, že o něm vláda musí vědět, neboť má k dispozici analýzu, kterou pro ni před lety vypracoval sociolog Ivan Gabal.

O existenci ghatt jako nemalé bezpečnostní hrozbě se mluvilo i na jarním semináři k přípravě nové české bezpečnostní strategie v Poslanecké sněmovně.

Varování zde pronesená se ale zřejmě minula účinkem. Přitom bezpečnostní dopady neřešených sociálních a ekonomických problémů „sociálně vyloučených skupin“ mohou být pro Česko možná větší, než v bezpečnostní strategii často zmiňovaný, ale pro tuzemsko stále dosud zanedbatelný terorismus.

V poslední době se v prognostice začíná věnovat velká pozornost fenoménu tzv. zhroucených měst, která generují stejně jako „zhroucené státy“ řadu bezpečnostních hrozeb. Mají se převážně na mysli velkoměsta v rozvojových nebo rozvíjejících se zemích, kde proces neřízené urbanizace vede k růstu slumů bez důstojného bydlení a sociální infrastruktury pro jeho obyvatele. Milióny lidí tam žijí v podmínkách sociálního vyloučení, což generuje i vysokou míru kriminality. Jak se ale ukázalo letos v srpnu, „zhrouceným městem“ se může na čas stát i blahobytný Londýn, když sociálně frustrovaní teenageři vyvolali masové rabování a ničení.

Mary Riddelová v konzervativním listu Daily Telegraph na výbuch násilí reagovala citátem z Adama Smithe, že dobře uspořádaná společnost nikdy nemůže vzniknout, pokud část jejích členů živoří a v důsledku toho se stává nebezpečnou.

Tento citát se možná může hodit i na to, co se nyní děje ve Šluknovském výběžku a k čemu může potenciálně dojít i jinde. Ivan Gabal nabízí jako prevenci dlouhodobou strategii sociální inkluze „vyloučených“. Jenže tady to naráží na klíčový limit současné české politiky: nepůjde to ani za měsíc, ani za rok, ani za jedno volební období, nýbrž spíše v řádu generací a navíc spíše bez „politických“ bodů.

V politice, kde se rozhoduje od jedné koaliční krize k druhé, a v situaci, kdy se čile privatizuje stát, je ovšem taková dlouhodobá strategie fakticky nemožná.

Takže nás spíše mohou čekat „malé Londýny“, kterým budou jako poslední instance operativně čelit zásahové jednotky policie posílané „ať to stojí, co to stojí“ z Prahy. Je tato vize až tak nepředstavitelná?

(autor je bezpečnostní analytik)